

Mertebeler we kemlikler: Ýalan kasam edýänler

Category: Jemgyýetçilik tankydy, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Mertebeler we kemlikler: Ýalan kasam edýänler

ÝALAN KASAM EDÝÄNLER

﴿ Pygamberimiz bir gezek: "Musulmanyň baýlygyndan nähak bölüp alan adamy Hudaý jennete girmekden mahrum eder we dowzaha salar" diýipdir. Adamlar muny eşidip: "Eý, pygamberimiz, azajyk alsa-da şeýlemi?" diýip soranlarynda, ol: "Hawa, hatda diş synçgalaýan çöp ýaly alsa-da" diýip, jogap beripdir.

﴿ Jehim ibn Şibl Kilaby özuniň ýalan kasam içmekden çekinýändigine bagışlap şeýle goşgy ýazypdyr:

"Olar kasam içmegimi sorady.

Men olardan gorkyma, kasam etdim.

Sebäbi gorky muňa mejbur edýär.

Soňra bolsa dereden inen suw ýaly,

bu ähdimi aşak eñterip goýberdim".

﴿ Uhaýmyr Sagdynyň goşgusy:

"Maňa kasam etdirdiler, men olary kasamymy bozup sylagladym.

Maňa gulumy boşatmagym üçin kasam etdirdiler.

Suhaým ili, ol guluň erkinlige ýaramajakdygy bildi.

Maňa talagyny berdirmek üçin kasam etdirdiler,

men bolsa ony öñküsi ýaly yzyna gaýtardym,

"Talak edilmedik ýaly bolsun" diýdim.

Şeýdibem, her sözde olaryň tersine gitdim".

﴿ Başga biriniň goşgusy:

"Dartgynly günlerde ýalan kasam içmekden gaýdamok.

Takat etmeýän işiňi dep edere başga serişdäň bolmasa, ýalan

kasam içmek garyplar için hem günämikä?"

❖ Çarwa arabyň aýdany: "Hudaýyň adyndan kasam etmek, onuň adyny ýadyňa salýar. Şeýle kasamy köpeltdigiňçe, oňa bolan borjuň artýar".

❖ Isa alaýhyssalam şeýle diýdi: "Eý, ysraýyl kowumy, Musa alaýhyssalam size: "Dogry sözlemeseňiz, Hudaýyň adyndan kasam etmäň" diýdi. Men bolsa size: "Dogry hem bolsa, ýalan hem bolsa kasam etmäň, diňe "Bolýar" ýa-da "Ýok" diýiň" diýesim gelýär".

❖ Muny maňa Kazy Abu Abdylla Nuhawendi Basrada gürrüň berdi. Oňa Muhammet ibn Ahmet Hanapy, oňa Muhammet ibn Ýunus Kerim, oňa bolsa Abdylmälík ibn Kuraýp Asmagy gürrüň beripdir.

"Çarwa araplaryň biriniň agasynyň oglunda algysy bar eken. Emma ol ýigit bergisini boýnuna alman, ony inkär edip otyrmyşyn. Ahyry beýdip iş bitmejegine gözü ýetensoň agasynyň oglunuň öňüne salyp, häkimiň ýanyна getiripdir. Ol: "Işiň oň bolsun, hormatly häkim. Ine, şu adamыň maňa bergisi bar, ýöne ol muny inkär edýär. Goý ol maňa kasam etsin!" diýipdir.

Häkim ondan: "Kasam etjekmi?" diýip soranda, ol: "Hawa" diýipdir. Hakyň eýesi: "Onuň kasam edendigine söz ber" diýipdir. Ol hem: "Bolýar" diýip bu işi ýerine ýetiripdir. Soňra algydar arap eline taýak alyp, ýeriň ýüzünde uly tegelek çyzyk çekipdir, agasynyň ogluna garap "Tä kasam etdirýänçäm şu çyzygyň içinde otyr" diýipdir. Agasynyň ogly: "Maňa nähili zatlary kasam etdirmekçi?" diýende, algydar adam: "Aýt, Alla seniň ukyňy hysyrdyly etsin, aşyň gussa bolsun, ýoreýsiň patanak bolsun, hamyň gotur açsyn, gözün ukuly bolsun, bitiňi köpeltsin, paýyň kessin, kapasa salsyn, ujydyň ýolsun we syrtyňa şu taýak girsin" diýipdir. Oňa dawagär çykýan ýigit: "Eger bir zady talak etmeli ýa boşatmaly diýip kasam etdiren bolsaň, kasam içerdim. Ýone bu aýdanlaryň agyr görýarin. Oňa özüň kasam et-de, talap edýän zadyň menden al" diýipdir. Ol kasam edipdir we hakyny alypdyr.

Terjime eden: Rahmet GYLYJOW.

Reýhan HOREZMI "Mertebeler we kemlikler".

Jemgyýetçilik tankydy